

Д. С. Мартишин

**УКРАЇНСЬКА
ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА
В ЖИТТІ ЄУСПІЛЬСТВА**

Київ
2021

УДК 271.222(477)-28-47

М29

До 30-річчя незалежності України

Рецензенти:

*Ян Шафін, протоієрей (prof. ThDr. Ján Šafin, PhD.),
доктор теології, професор (Словаччина)*

*П. В. Бочков, священник, доктор богословських наук
(Папський богословський факультет у Вроцлаві,
Польща), кандидат юридичних наук*

*Г. О. Рибальченко, архімандрит, доктор теології,
доктор філософії (Православний богословський
факультет Пряшівського університету у Пряшеві,
Словацька Республіка)*

М29 Мартишин Д. С.

**Українська Православна Церква в
житті суспільства. Київ : Видавництво
Ліра-К, 2021. 64 с.**

ISBN 978-617-520-110-7

У пропонованій книзі розкрито духовні підвалини життя Української Православної Церкви. Розглянуто діяльність кафедри теології та християнської комунікації МАУП. Центром уваги книги є місце Православ'я в українському суспільстві.

Для широкої читацької аудиторії, яку цікавлять питання діалогу Церкви, держави, науки та релігії.

УДК 271.222(477)-28-47

ISBN 978-617-520-110-7

© Д. С. Мартишин, 2021
© Видавництво Ліра-К, 2021

ХРИСТІЯНСЬКЕ ПОСЛАННЯ СУЧАСНОМУ СВІТУ

Служіння Церкви Христової сучасному людству, богословське проголошення Христової Істини православними богословами – це своєрідне християнське послання сучасному світу, проголошення Правди Божої думкою, словом та життям: про можливість подолання силою православної віри гріховної темряви, мороку буття та неволі. Про соціальне вчення Православної Церкви та історію християнства написано безліч богословських книг і

наукових статей, актуальне богослов'я Православ'я досліджено ревними інтелектуалами і войовничими критиками. Не має сенсу повторювати їхні тези й твердження. Питання християнської аскетички, свободи, гідності людської особистості, проблеми екології, сутність місії сучасного Православ'я є ключовими для багатьох православних християн, оскільки вони визначають принциповий погляд сучасної людини на всі проблеми релігії, економіки, політики й культури.

Протоіерей Діонісій Мартишин (Д. С. Мартишин) впевнено йде у фарватері соціального вчення християнства. Про це свідчать його наукові доробки та книги. Відомо, що талановитий проповідник починається там, де він вміє чути сучасника, відчуває його реальні проблеми, біль, знедолення та духовну гризоту. Талант проповідника – у світосайному слові, яке є матеріальним вираженням його внутрішнього світу, його думок, його віри, сумніву, устремлень і прагнень його серця.

Глибоко переконаний, що богослов, свідомий він того чи ні, є деміургом духовних світів людства. Декому звичніше

відтворювати дрімучі уявлення середньовіччя зі шкільних підручників з догматики та церковної історії. Невідомо, на краще чи на гірше, але все змінюється у цьому світі. Старіють, нерідко безнадійно анахронізуються богословські важливі тексти. На жаль, часові підвладне все. Здебільшого, певні кола дослідників, вважають богословів одномірними християнськими моралістами, істориками, або педагогами сивої минувшини, ким завгодно, тільки не творцями духовного світу. Натомість істинне богослов'я за вченням Патріарха, спроможне стати опорою світу, ним може жититися сучасна культура, політика, творчість і наука. Богослов'я – це мозаїка вічних сенсів буття, пазл певних філософських припущень, сумніву, зневіри, відчаю, але водночас – життєві фарби духовної радості, містичної таємниці пізнання Бога та Його любові.

На мій погляд, саме православне богослов'я є творчою інтерпретацією духовності й аскетизму світового християнства, що тісно пов'язано з екзистенціальним пошуком людства ядра цілісності, гармонії і сенсу життя в єдності з Богом.

Східне християнство – це насамперед релігія любові, свободи та особистості. Без свободи не може бути справжнього буття особистості та суспільства. На скрижалях християн викарбовані слова апостола Павла: “Ви дорого куплені, – тож не ставайте рабами людей!” (1 Кор. 7: 23).

Отже, цінним, вічним, важливим і абсолютним в історії людства є не політичні концепції, не особисті прагнення президентів, воля фінансистів, стратегії спікерів економічних форумів, а духовні смисли та ідеї, привнесені християнством у світ.

Іларіон (Рудник),
єпископ Едмонтонський
і Західної єпархії
Української Православної
Церкви Канади

*Історично саме християнство,
як культуруотворююча
релігія Європи, своїм віровченням
і догматичним підґрунтям
створювало передумови
для становлення унікальної
ментальності
та національної традиції.*

Митрополит Антоній (Паканич)

Багато хто з нас може поставити справедливе запитання: чому саме Православ'я має бути домінантою життя українського суспільства, може, пошукати іншу релігію? Передусім, Православ'я – це релігія, що поєднує людину з Живим Богом. Православ'я – “ортодоксія” (в перекладі з грецької – “правильне судження”, “істинне вчення”). З кінця X ст. власне Православ'я стає духовно-моральним стрижнем суспільства, формуючи світогляд, характер українського народу, культурні традиції та спосіб життя, етичні норми, естетичні ідеали. Саме тому не викликає заперечень, що Православна

Церква в Україні у своїй проповіді та соціальному служінні формує поле сучасного гуманітарного простору нашої країни. Про це свідчать розробки українських вчених про сталий розвиток майбутнього суспільства, які наголошують, що слід визнати пріоритет релігійного, причому християнського методу і досвіду пізнання світу, який вирізняється своїм оптимістичним настроєм, еволюційним відкритим баченням розвитку людини. На думку соціологів, економістів, філософів, саме православне християнство закликає нас постійно наближати свою сутність до Божественних ідеалів.

Внесок Православ'я у розвиток України і її культури доволі істотний і вагомий. Ці слова повною мірою зберігають свою значимість і актуальність, якщо говорити і про освітній простір. Бог щедро обдарував Українську землю геніями, великими талантами й світочами духовності, серед яких: святий митрополит Іларіон, святий митрополит Петро Могила, святий рівноапостольний великий князь Володимир, свята рівноапостольна велика княгиня Ольга, преподобний Нестор Літописець,

преподобний Іов Почаївський, святий благовірний князь Ярослав Мудрий, філософ Григорій Сковорода та ін.

За свою історію Православна Церква явила людству багато великих святих, богословів, праведників, священнослужителів і релігійних мислителів. Незважаючи на те що навколо нас багато представників інших релігій, православні християни мають дбайливо зберігати і передавати наступним поколінням свою віру, історію і традицію спілкування з Богом, засвідчену у Божественному Одкровенні.

З точки зору християнської теології, Церква – це не свято в богослужбовій храмовій резервації або історичний музей релігії, Церква – це відкрите суспільство свідків Христової любові і дії задля Божого Царства. Завданням християнської місії у світі є не поневолення сучасного суспільства середньовічними моральними зобов'язаннями, а налагодження справжнього та реального спілкування з Живим Христом.

Коли мова йде про необхідність і навіть неминучість формування в житті сучасної держави й людини загалом високих

Преподобний Іов,
ігумен Почайвський
(1551–1651)

**Григорій Сковорода,
філософ, богослов, поет, педагог
(1722–1794)**